

ภาคผนวก

รายละเอียดคำอธิบายรายวิชา

วิชาสังคมศึกษาในส่วนที่ว่าด้วยพระพุทธศาสนา

(แบบท้ายประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ลงวันที่ 2 ธันวาคม 2525)

ม. 1 (ประเทศของเรา)	ม. 2 (เพื่อนบ้านของเรา)	ม. 3 (โลกของเรา)
<ol style="list-style-type: none"> 1. ความหมายของศาสนา ความจำเป็นที่ต้องนับถือศาสนา และองค์ประกอบของศาสนา 2. พุทธประวัติ การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศไทยและความสำคัญของพระพุทธศาสนาในฐานะศาสนาประจำชาติ 3. แก่นพุทธธรรม (อริยสัจสี่) 4. ศึกษา กุฎา แหรงในพุทธศาสนา <ol style="list-style-type: none"> 4.1 ศิลหำ ธรรมหำ <ul style="list-style-type: none"> - การไม่ประทุมร่ำยชีวิตและร่างกายผู้อื่น การมีเมตตากรุณา - การไม่ผิด เอดำส่งของที่เจ้ำของไม่ให้ การหาเลี้ยงชีพโดยสุจริต - การไม่ประทุคติผิดใจของรักของผู้อื่น - การสันโดษในผู้ครองและของรัก - การไม่พูดปด การพูดแต่ความจริง พูดจาไพเราะ สุภาพ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ความ เป็นมาและการ เผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศเพื่อนบ้าน 2. การนับถือพระพุทธศาสนาของประเทศเพื่อนบ้านในปัจจุบัน 3. หลักธรรมของพระพุทธศาสนาที่จะช่วยส่งเสริมความ เข้าใจอันดีกับประเทศเพื่อนบ้าน 4. พุทธจริยาอัน เป็นแบบอย่างการดำเนินชีวิต 5. หลักธรรมในพระพุทธศาสนา <ol style="list-style-type: none"> 5.1 โฉวาทสอำ <ul style="list-style-type: none"> - เว้นจากการประทุคติชั่ว การทำผิดกฎหมาย ศิลธรรม และประเพณี - การทำดี ผิดอบรมคนให้เจริญด้วยคุณธรรม - การทำใจให้บริสุทธิ์ สงบ ผ่องใส และเบิกบาน รู้จักคิดพิจารณาให้เข้าใจสิ่งทั้งหลายได้ถูกต้องตามความ เป็นจริง 	<ol style="list-style-type: none"> 1. การ เผยแผ่พระพุทธศาสนาไปสู่ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกและการนับถือพระพุทธศาสนาในประเทศ เพื่อนบ้าน 2. การศึกษาและวิ เตรงะพุทธประวัติ เกี่ยวกับกระบวนการแสวงหาความรู้ วิธีคิดของพระพุทธ เจ้ำ พระพุทธคุณ การเปรียบ เทียบอิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์ พุทธจริยาและหลักธรรมในการสร้างความสุขแก่โลก 3. บทบาทของพุทธศาสนิกชน (อุบาสกธรรม เจ็ด) <ol style="list-style-type: none"> 3.1 หมั้นไปไว้ต หมปะพระสงฆ์ผู้ทรงศีลทรงคุณธรรมความรู้ 3.2 หมั้นฟังธรรม ศึกษาค้นคว้าหาความรู้ หลักความจริงและสิ่งที่ดีงามเป็นประโยชน์ 3.3 ผิดคนเองให้มีระเบียบวินัย มีศีล ประพฤติสิ่งที่ดีงามยิ่ง ๆ ขึ้นไป

(ต่อ)

ม.1 (ประเทศของเรา)	ม.2 (เพื่อนบ้านของเรา)	ม.3 (โลกของเรา)
<p>4.2 อธิปไตย</p> <ul style="list-style-type: none">- การวางตัวของมีนเมาและสิ่งเสพติด- ความมีสติสัมปชัญญะ- อธิปไตย- ความพอใจ ใฝ่รัก ใฝ่หาความรู้และใฝ่สร้างสรรค์- ความเพียรพยายาม มีความอดทนไม่ท้อถอย- ความเอาใจใส่และตั้งใจแน่วแน่ในการทำงาน- การหมั่นใช้ปัญญาและสติตรวจตราและคิดไตร่ตรอง <p>4.3 ทศก</p> <ul style="list-style-type: none">- การเป็นบุตรและบิดา มารดาที่ดี- การเป็นศิษย์และเป็นครูที่ดี- การเป็นมิตรที่ดี- การเป็นสามีและเป็นภรรยาที่ดี- การเป็นพุทธศาสนิกชนที่ดี <p>4.4 สังคหวัตถุสี่</p> <ul style="list-style-type: none">- การให้เป็น ความเชื่อเพื่อเพื่อน	<p>5.2 สติสัมปชัญญะ</p> <ul style="list-style-type: none">- ความระลึกได้และปฏิบัติตามหลัก การและกฎเกณฑ์ที่ขอบธรรม- การระมัดระวังอันตรายอันจะเกิดแก่ตนเองและผู้อื่นเนื่องจาก การกระทำของตน และสิ่งแวดล้อม- การควบคุมตนเองมิให้ตกเป็นทาสของอารมณ์โกรธ สิ่งชั่วๆ ความอยากได้ และมอมเมา- การหมั่นตรวจตราและไตร่ตรอง ความประพฤติและการปฏิบัติตนอยู่ เสมอ <p>5.3 พละห้า</p> <ul style="list-style-type: none">- ศรัทธา ความเชื่อ ความมั่นใจ เห็นคุณค่าในสิ่งนั้น- วิริยะ ความเพียรพยายาม- อดิ ความระลึกได้ หรือตื่นตัวอยู่ทุกขณะ- สมถิ ความตั้งใจมั่น ความแน่วแน่	<p>3.4 สร้างความรู้สึกรู้สึกที่ดั่งใจ มีความเลื่อมใสต่อพระสงฆ์ทั่วไปทั้งหมด ไม่ว่าพระผู้ใหญ่ ผู้มีน้อย พระใหม่ พระเก่า</p> <p>3.6 พังธรรมเล่าเรียนคำสอนด้วยจิตใจที่เป็นกุศล ตั้งใจนำมาประพฤติปฏิบัติ มิแม้ว่าแต่จ้องหาแง่ที่จะดีเสียจนขัดแย้ง</p> <p>3.6 ไม่แสวงหาเขตบุญนอกหลักพระพุทธศาสนา</p> <p>3.7 เอาใจใส่ชวนช่วยบำรุงส่งเสริมพระพุทธศาสนา</p> <p>หลักธรรมในพระพุทธศาสนา</p> <p>4.1 โลกपालธรรม</p> <ul style="list-style-type: none">- ทิริ ความละเอียดใจในการประพฤติชั่ว ด้วยกาย วาจา ใจ ของคนทั้งในที่ลับและที่แจ้ง- โอบตโปะ ความเกรงผิด ไม่กล้าทำผิด มีความเกรงกลัวต่อบาป <p>4.2 กุศลกรรมบถสิบ</p> <ul style="list-style-type: none">- เว้นการทำลายชีวิต ช่วยเหลือเกื้อกูล

(ต่อ)

ม. 1. (ประเทศของเรา)	ม. 2 (เพื่อนบ้านของเรา)	ม. 3 (โลกของเรา)
<p>ไม่เห็นแก่ตัว</p> <ul style="list-style-type: none">- การพูดดีมีเหตุผล เป็นประโยชน์- การทำตนให้เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น- การทำตนเสมอต้นเสมอปลาย <p>๑. ความรู้เกี่ยวกับงาน ความสุข ความทุกข์</p> <p>๖. การศึกษาความหมาย คุณค่าและวิธีการปฏิบัติพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนาเกี่ยวกับ การอาราธนาศีล การอาราธนาธรรม การเข้าถึงไตรสรณคมน์ การไหว้ การกราบ การจัดที่บูชาพระ การจุดธูปเทียน</p> <p>๗. การปฏิบัติตนในวันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันอาสาฬหบูชา วันเข้าพรรษา วันออกพรรษา</p>	<p>ในการกระทำ</p> <ul style="list-style-type: none">- ปัญหา ความฉลาดรอบรู้ ความกระตือรือร้น เชื่อมั่น <p>๖.๔ อบายมุขสี่</p> <ul style="list-style-type: none">- การไม่คบคนชั่ว เป็นมิตร- การไม่เล่นกาเวทโหม <p>การไม่ เป็นนักเลงหญิง</p> <p>๖.๕ ขรวาธรรมสี่</p> <ul style="list-style-type: none">- การรักษาความสัตย์ ความจริงใจต่อตนเองที่จะประพฤติปฏิบัติสิ่งที่ เป็นประโยชน์และเป็นธรรม- การรู้จักข่มใจตนเอง สึกใจตนเอง <p>ให้ประพฤติปฏิบัติอยู่ในความสัตย์ ความดีนั้น</p> <ul style="list-style-type: none">- การอดทน อดกลั้น และอดออม ที่จะไม่ประพฤติล่วงความสัตสุจริต ไม่ว่าจะด้วยเหตุประการใด- การรู้จักละวางความชั่ว ความทุจริต และรู้จักสละประโยชน์ส่วนน้อยของตน เพื่อประโยชน์ส่วนใหญ่ของบ้านเมือง	<ul style="list-style-type: none">- เว้นจากการถือเอาสิ่งของที่เจ้าของไม่ให้ เคารพกรรมสิทธิ์- เว้นประพฤติผิดในกาม สันโดษในอุครอง- เว้นพูดเท็จ กล่าวคำสา่ง- เว้นพูดส่อเสียด พูดคำสมาณสามัคคี- เว้นพูดคำหยาบ พูดคำสุภาพไพเราะ- เว้นพูดเพื่อเอื้อ พูดคำที่มีเหตุผล เป็นประโยชน์- ไม่พยายามปกป้องร้ายเขา มีเมตตา- สัมมาทริฎี เห็นชอบตามคลองธรรม <p>๔.๓ ติฎฐธัมมิกัตถประโยชน์สี่</p> <ul style="list-style-type: none">- ความขยันหมั่นเพียร หนักเอาเบา ใช้น้อยเลือกงาน- การประหยัด ใช้จ่ายน้อยกว่ารายได้อันได้- การรักษา ฐานะทรัพย์สินของตน- การคบเพื่อนที่ดี- การเลี้ยงชีวิตตามสมควรแก่กำลังทรัพย์ที่หามาได้ไม่ฟุ้งเฟ้อ

(ต่อ)

ม.1 (ประเทศของเรา)	ม.2 (เพื่อนบ้านของเรา)	ม.3 (โลกของเรา)
	<p>5.6 จักรสี</p> <ul style="list-style-type: none">- อยู่ในถิ่นที่เหมาะสม มีสิ่งแวดล้อมดีงาม เกือบ (ปฏิรูปเทศบาล)- คนคนดี มีกัลยาณมิตร (สัปบุรุษ ปัสสยะ)- ตั้งตนไว้ออบ มีหลักในการดำเนินชีวิต แนวโน้มในจดหมายที่ตีพิมพ์ (อัตตสัมมาปณิธิ)- มีดีเป็นทุนไว้ฝึกฝนสร้างสมความดีงาม คุณสมบัติ ความสามารถ เตรียมตัวให้พร้อมไว้ก่อน (พุทธทศปุญญาตา) <p>6. ความรู้เกี่ยวกับกรรม</p> <p>7. การศึกษาความหมาย คุณค่า และวิถีการปฏิบัติพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนาเกี่ยวกับ การสมาทานศีล การทำบุญตั้งบาตร การถวายภัตตาหาร การถวายสังฆทาน สลากภัต การประเคน การกรวดน้ำ การถวายผ้าอาบน้ำฝน พิธีทอดกฐิน ทอดผ้าป่า</p>	<p>4.4 สัปริสธรรมเจ็ด</p> <ul style="list-style-type: none">- การรู้จักวิเคราะห์สาเหตุของสถานการณ์และความเป็นไปของชีวิต- การรู้จักวิเคราะห์สาเหตุและผลอันเกิดจากสาเหตุดังกล่าว- การรู้จักวิเคราะห์ตนเองทั้งในด้านความรู้ คุณธรรม และความสามารถ- การรู้หลักของความพอดี การดำเนินชีวิตที่เหมาะสมพอควร- การรู้จักปฏิบัติตนให้ถูกต้องกาลเทศะ- การรู้จักปฏิบัติ การปรับตัวและการแก้ไขตนให้เหมาะสมกับสภาพของกลุ่มชนและชุมชน- การรู้จักปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับบุคคลซึ่งมีความแตกต่างกัน <p>4.5 พรหมวิหารสี่</p> <ul style="list-style-type: none">- การปรารถนาให้ผู้อื่นได้รับสุข- การปรารถนาให้ผู้อื่นพ้นทุกข์

(ต่อ)

ม.1 (ประเทศของเรา)	ม.2 (เพื่อนบ้านของเรา)	ม.3 (โลกของเรา)
	๑ ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา	<ul style="list-style-type: none">- การยินดีเมื่อผู้อื่นได้ดี- การรู้จักวางเฉย เมื่อผู้อื่นสมควรถือหรือสามารถรับผิดชอบการกระทำของเขาตามเหตุผลไม่ตั้งใจ ไม่เสียใจ ไม่เอนเอียงหรือก้าวก่ายเอทรกแซง <p>4.5 ไพบูลย์สอง (ความพร้อมบริบูรณ์รุ่งเรือง)</p> <ul style="list-style-type: none">- อามิสไพบูลย์ ความไพบูรณ์แห่งวัตถุ- ธรรมไพบูลย์ ความไพบูรณ์แห่งธรรม <p>5. ความรู้เกี่ยวกับบุญ-บาป กุศล-อกุศล และสันโดษไม่สันโดษ</p> <p>6. การศึกษาความหมาย คุณค่าและวิธีการปฏิบัติพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนาเกี่ยวกับการสวดมนต์ การบรรพชาและอุปสมบท</p> <p>7. การวิเคราะห์พิธีกรรมและประเพณีทางพระพุทธศาสนาในด้านความเหมาะสมและสอดคล้องกับการดำเนินชีวิตในสังคมปัจจุบัน</p>

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ลงวันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๒๕ เรื่อง การเพิ่มรายวิชาในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช ๒๕๒๕ ให้เพิ่มวิชาเลือกในกลุ่มวิชาสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ดังต่อไปนี้

ส ๐๔๓	อรรถาธิบายอัล-กรุอาน	๒ คาบ/สัปดาห์/ภาค	๑ หน่วยการเรียนรู้
ส ๐๔๔	ฮะดีษ	๒ คาบ/สัปดาห์/ภาค	๑ หน่วยการเรียนรู้
ส ๐๔๕	ปรัชญาอิสลาม	๒ คาบ/สัปดาห์/ภาค	๑ หน่วยการเรียนรู้
ส ๐๔๖	กฎหมายอิสลาม	๒ คาบ/สัปดาห์/ภาค	๑ หน่วยการเรียนรู้
ส ๐๔๗	เศรษฐศาสตร์อิสลาม	๒ คาบ/สัปดาห์/ภาค	๑ หน่วยการเรียนรู้

การเพิ่มเติมรายวิชาในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย ศักราช ๒๕๒๕

เมื่อวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๒๗ กระทรวงศึกษาธิการได้ออกประกาศเพิ่มรายวิชาพระพุทธศาสนาในหลักสูตรกลุ่มสังคมศึกษา ว่า

เพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนพระพุทธศาสนาในโรงเรียน จึงให้โรงเรียนจัดให้นักเรียนที่นับถือศาสนาพุทธทุกคนได้เรียนรายวิชาพุทธศาสนาเพิ่มเติมภาคเรียนละ ๑ รายวิชา ตลอด ๓ ปี ทั้งหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช ๒๕๒๕ และหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพพุทธศักราช ๒๕๒๕ การจัดให้นักเรียนเรียนรายวิชาพระพุทธศาสนาดังกล่าวนั้น โรงเรียนอาจจัดเข้าไว้ในกลุ่มวิชาเลือกตามแผนการเรียนหรือวิชาเลือกเสรี ทั้งนี้ให้ดำเนินการตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๒๗ เป็นต้นไป

หลักสูตรวิชาสังคัมศึกษา

(พระพุทธศาสนา)

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

(เอกสารแนบท้ายประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ลงวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๒๗)

จุดประสงค์

๑. เพื่อเสริมความรู้พระพุทธศาสนาของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลายเท่าที่เป็นอยู่ในสภาพปัจจุบัน
๒. เพื่อให้ให้นักเรียนทราบพระพุทธประวัติ พุทธกิจ พุทธจริยา และพระพุทธรูปที่สำคัญต่อจากความรู้ตามหลักสูตรเดิม
๓. เพื่อให้ให้นักเรียนเข้าใจหลักธรรมและสาระสำคัญของพระพุทธศาสนา สามารถมองเห็นภาพรวมของพระพุทธศาสนา
๔. เพื่อให้ให้นักเรียนทราบเรื่องสำคัญเกี่ยวกับพระสงฆ์ในประเทศไทย เพื่อประโยชน์ในการอนุรักษ์พระพุทธศาสนา
๕. เพื่อให้ให้นักเรียนสามารถวิเคราะห์เปรียบเทียบหลักธรรมในพระพุทธศาสนากับหลักการทางวิทยาศาสตร์ได้
๖. เพื่อให้ให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของพระพุทธศาสนาในการดำเนินชีวิต พัฒนาตนเอง พัฒนาสังคม และประเทศชาติ
๗. เพื่อให้ให้นักเรียนสามารถนำหลักธรรมไปประพฤติปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้

รายละเอียดคำอธิบายรายวิชา

มัธยมศึกษาปีที่ 4	มัธยมศึกษาปีที่ 5	มัธยมศึกษาปีที่ 6
<p>ส 048 พระพุทธศาสนา 1 คาบ/สัปดาห์/ ภาค 0.5 หน่วยการเรียนรู้</p> <p>ส 049 พระพุทธศาสนา 1 คาบ/สัปดาห์/ ภาค 0.5 หน่วยการเรียนรู้</p>	<p>ส 0410 พระพุทธศาสนา 1 คาบ/สัปดาห์/ ภาค 0.5 หน่วยการเรียนรู้</p> <p>ส 0411 พระพุทธศาสนา 1 คาบ/สัปดาห์/ ภาค 0.5 หน่วยการเรียนรู้</p>	<p>ส 0412 พระพุทธศาสนา 1 คาบ/สัปดาห์/ ภาค 0.5 หน่วยการเรียนรู้</p> <p>ส 0413 พระพุทธศาสนา 1 คาบ/สัปดาห์/ ภาค 0.5 หน่วยการเรียนรู้</p>
<p>1. วิเคราะห์พระพุทธประวัติ พระพุทธคุณ และพระพุทธรูป</p> <p>1.1 พระพุทธประวัติ</p> <p>1.1.1 ลักษณะสังคมของชมพูทวีป ในสมัยพุทธกาล</p> <p>1.1.2 สถานะทางสังคมของเจ้าชายสิทธัตถะ</p> <p>1.1.3 การมองโลกมອງชีวิตของเจ้าชายสิทธัตถะ</p> <p>1.1.4 การตรัสรู้และความยากลำบากในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในระยะเริ่มแรก</p>	<p>1. ศึกษาและวิเคราะห์พระธรรมวินัย</p> <p>1.1 พระธรรมวินัยหลักการทั่วไปของพระพุทธศาสนา (พระธรรมและพระวินัย)</p> <p>1.2 หลักธรรม 3 ปรีชาปฏิบัติ ปฏิเวธ</p> <p>1.3 คุณประโยชน์ของพระธรรมที่มีต่อผู้ปฏิบัติ</p> <p>1.4 ความเป็นมาโดยย่อของพระธรรมวินัย</p> <p>1.6 โครงสร้างและสาระสำคัญของพระไตรปิฎกโดยสังเขป</p>	<p>1. พระสงฆ์ในพระพุทธศาสนา</p> <p>1.1 กำเนิดพระสงฆ์</p> <p>1.2 สมมติสงฆ์กับอริยสงฆ์</p> <p>1.3 วัตถุประสงค์ของการมีวินัยสงฆ์</p> <p>1.4 ฐานะและหน้าที่ของพระสงฆ์</p> <p>1.5 การปกครองคณะสงฆ์ของไทย</p> <p>1.6 การศึกษาของพระสงฆ์</p> <p>1.7 บทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาสังคม</p> <p>1.8 พระสงฆ์มีบทบาทสำคัญในอดีต (เป็นเฉพาะสาระสำคัญของประวัติที่เป็นตัวอย่างอันดีงาม)</p> <p>- พระวันรัตน์ วัดป่าแก้ว</p>

มัธยมศึกษาปีที่ 4	มัธยมศึกษาปีที่ 5	มัธยมศึกษาปีที่ 6
<p>1.1.5 บทบาทของพุทธสาวกที่ สำคัญในการประดิษฐาน และเผยแผ่พระพุทธ ศาสนา</p> <p>1.2 พระพุทธคุณ 3</p> <p>1.2.1 พระปัญญาคุณ</p> <p>1.2.2 พระบริสุทธิคุณ</p> <p>1.2.3 พระมหากรุณาคุณ</p> <p>1.3 พระพุทธจริยา 3</p> <p>1.3.1 ไส้กัจจริยา (การ บำเพ็ญประโยชน์แก่ โลก)</p> <p>1.3.2 ยุกัจจริยา (การ บำเพ็ญประโยชน์แก่ พระประยูรญาติ)</p> <p>1.3.3 พุทธัจจริยา (การ บำเพ็ญประโยชน์ ฐานะเป็นพระพุทธเจ้า</p>	<p>2. หลักกรรม</p> <p>2.1 ตัวอย่างของการทำดีได้ดี ทำชั่ว ได้ชั่ว</p> <p>2.2 ความหมายของ "กรรม"</p> <p>2.3 ความหมายของกฎแห่งกรรม</p> <p>2.4 ความหมายของกรรมวิบาก</p> <p>2.5 ความสัมพันธ์ระหว่างกฎแห่ง กรรมกับการเวียนว่ายตายเกิด</p> <p>2.6 ความหลุดพ้นจากการเวียนว่าย ตายเกิด</p> <p>3. พระพุทธศาสนากับวิทยาศาสตร์</p> <p>3.1 จุดมุ่งหมายของพระพุทธศาสนา กับของวิทยาศาสตร์</p> <p>3.2 ความเชื่อซึ่งมีปัญญากำกับตาม หลักพระพุทธศาสนา (เช่น กาลามสูตร) กับความเชื่อตาม หลักวิทยาศาสตร์</p> <p>3.3 การคิดแบบพุทธกับการคิดแบบ</p>	<p>- สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรม พระปรมาภิไธยโอรส</p> <p>- สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรม พระยาปวเรศวริยาลงกรณ์</p> <p>- สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรม พระยาวชิรญาณวโรรส</p> <p>- สมเด็จพระพุทธปาจารย์ (โต) วัดระฆังโฆสิตาราม</p> <p>- ครูบาทนริวัชย์</p> <p>- พระรัตนธัชมุนี (ม่วง) วัดท่าโพธิ์</p> <p>จังหวัดนครศรีธรรมราช</p> <p>- หลวงพ่อเงิน วัดดอนยายหอม</p> <p>- หลวงพ่อคล้าย วัดสวนขัน</p> <p>- พระอาจารย์มั่น (อาจาโร)</p> <p>1.9 พระคุณของพระสงฆ์ (พระสังฆคณ)</p> <p>1.10 การปฏิบัติตนของพุทธศาสนิกชนต่อ พระสงฆ์</p> <p>๒. สาธิตธรรม 6 : (หลักการสร้าง ความ</p>

มัธยมศึกษาปีที่ 4	มัธยมศึกษาปีที่ 5	มัธยมศึกษาปีที่ 6
<p>2. ผละ 4 : ธรรมอันเป็นพลังทำให้คำเป็นชีวิตด้วยความมั่นใจและด้วยความปลอดภัย</p> <p>2.1 ปัญญาพละ (กำลังคือปัญญา)</p> <p>2.2 วิริยพละ (กำลังคือความเพียร)</p> <p>2.3 อณวัชพละ (กำลังคือการทำหน้าที่ไม่มีโทษ)</p> <p>2.4 สังคหพละ (กำลังคือการสั่งเคราะห์)</p> <p>3. อริยวัทธิ 5 (ความเจริญอันประเสริฐ) : หลักความเจริญองงามของอารยชน</p> <p>3.1 ศรัทธา (ความเชื่อในสิ่งที่ควรเชื่อ)</p> <p>3.2 ศील (ความประพฤติดี มีวินัย เสียชีพสุจริต)</p> <p>3.3 สุตะ (การสดับตรับฟัง หรือเล่าเรียนศึกษา)</p> <p>3.4 จาคะ (การเสียแต่ เสียสละ)</p>	<p>วิทยาศาสตร์</p> <p>3.4 ความสอดคล้องและความต่างกันระหว่างหลักพระพุทธศาสนา (เช่น ไตรลักษณ์) กับหลักวิทยาศาสตร์</p> <p>4. ธรรมอันเป็นอุดมมงคลสำหรับบุคคลในสังคม</p> <p>4.1 เลี้ยงดูบ่สามารถา</p> <p>4.2 เสียงศุบุตร</p> <p>4.3 เสียงศุภริยา</p> <p>4.4 สงเคราะห์ญาติ</p> <p>4.5 มีความกตัญญู</p> <p>4.6 ทำกิจกรรมที่ไม่มีโทษแต่เป็นประโยชน์แก่อง (อนวัชกรรม เช่น ตัวอย่างในบทโรสุตธรรมว่าด้วยประโยชน์ สาธารณะในพระไตรปิฎก เล่มที่ 15)</p>	<p>สามัญคดี</p> <p>3. อปริทานิยธรรม 7 : ธรรมอันเป็นเหตุให้ปราศจากความเสื่อม (เป็นไปเพื่อความเจริญทั้งส่วนตนและส่วนรวม)</p> <p>4. อคติ 4 : ความกล้าเอียง</p> <p>5. ทศศีธราชธรรม : ธรรมสำหรับผู้นำ</p> <p>6. ธรรมอันเป็นอุดมมงคลสำหรับพุทธศาสนิกชน</p> <p>6.1 ความไม่ประมาท</p> <p>6.2 ความเคารพ</p> <p>6.3 ความอ่อนน้อมถ่อมตน</p> <p>6.4 ความสันโดษ</p> <p>6.5 ความอดทน</p> <p>6.6 ความเป็นผู้ว่าง่าย</p> <p>6.7 การพบปะสมณะ</p> <p>6.8 การฟังธรรม</p> <p>6.9 การสนทนาธรรม</p> <p>7. พระพุทธศาสนานันเป็นพลังใ้การดำ เป็นชีวิต</p>

(ต่อ)

มัธยมศึกษาปีที่ 4	มัธยมศึกษาปีที่ 5	มัธยมศึกษาปีที่ 6
<p>3.5 ปัญญา (ความรอบรู้ในสิ่งที่ควรรู้ รู้คิด รู้พิจารณา ฉลาดในความเจริญ ความเสื่อมและวิธีการ)</p> <p>4. ธรรม ธรรมอันเป็นอุดมมงคลสำหรับปฏิบัติ ครอบอริบายในเชิงเสริมหมวดธรรมที่เรียนมาแล้ว)</p> <p>4.1 ไม่คบคนพาล</p> <p>4.2 คบบัณฑิต</p> <p>4.3 บูชาผู้ที่ควรบูชา</p> <p>4.4 สดับรับฟังมาก</p> <p>4.5 ชำนาญในวิชาชีพ</p> <p>4.6 มีระเบียบวินัยดี</p> <p>4.7 กล้าวาจาคดี</p> <p>4.8 ทำงานไม่กังค้างสับสน</p> <p>5. ภาคปฏิบัติ</p> <p>5.1 ผู้กษมาธิ : ความหมาย จุดประสงค์และประโยชน์ของการศึกษา</p> <p>5.2 มรรยาทชาวพุทธ ประเพณี ศีลธรรม</p>	<p>5 ภาคปฏิบัติ</p> <p>5.1 สมภาธิ : การศึกษา (เน้นนิเวศน์ 5)</p> <p>5.2 มรรยาทชาวพุทธ ประเพณี ศีลธรรม</p>	<p>ของบุคคลและสังคม (เน้นการเลือกข้อธรรมมาปฏิบัติ ให้เหมาะสม)</p> <p>8. ภาคปฏิบัติ</p> <p>8.1 ปัญญาและการศึกษา (เน้นแนวปฏิบัติตามหลักสติปัญญา)</p> <p>8.2 มรรยาทชาวพุทธ ประเพณี ศีลธรรม</p>